

- PMI-indeks v območju držav z evrom kaže najvišje vrednosti v zadnjih 6 do 7 mesecih. To je dobro znamenje.
- Na podlagi februarskega in marčevskega indeksa PMI bo vidno, ali se bo indeks tudi v Sloveniji dvignil nad vrednost 50.

OBRAT V OBMOČJU EVRA: »JANUARJA JE INDEKS PMI ZLEZEL ČEZ VREDNOST 50.«

Goran Novković
Foto: Barbara Reya

Združenje nabavnikov Slovenije vsak mesec objavi slovenski indeks proizvodnih nabavnih menedžerjev PMI. Nabavniki so namreč prvi, ki na podlagi trenutnih naročil, rokov dobav, nabavnih cen, gibanja zalog, zaposlovanja ... lahko detektirajo gospodarske trende.

Nobena ustanova, ki resno napoveduje gospodarske trende, ne more več brez indeksa PMI. Indeks PMI je na podlagi ankete izračunani indeks vodij nabave. V Sloveniji prikazuje stanje proizvodnega sektorja.

Poslovanje podjetij je zelo odvisno od gibanja bruto domačega proizvoda (BDP). Ta je izračunan za preteklo obdobje in je objavljen s precejšnjo zakasnitvijo. PMI pa kaže trenutno stanje in tudi nova naročila, ki so osnova za proizvodne aktivnosti v prihodnosti.

Marina Lindič je predsednica Združenja nabavnikov Slovenije. Do novega leta je bila tudi predsednica Mednarodne federacije združenj s področja nabave in vodenja oskrbe (IFPSM). Ta svetovna organizacija povezuje več kot 250.000 nabavnih strokovnjakov iz 48 nacionalnih združenj iz vsega sveta. Zato odlično pozna razmere na domačem in svetovnih trgih.

Z njo smo se posebej za naročnike Podjetne Slovenije pogovarjali na spletnem pogovoru 1. februarja. Na dan, ko je bil objavljen nov, svež, januarski proizvodni indeks PMI za Slovenijo.

Kaj nam na podlagi najbolj svežega indeksa PMI kažejo zadnji trendi v Sloveniji? Ali nam bo šlo letos res bolje, kot so nam napovedovali jeseni lani?

Januarska sveža objava indeksa PMI za Slovenjo res kaže na izboljššan trend v primerjavi z drugim polletjem prejšnjega leta. Vrednost indeksa je skoraj 42, kar je sicer še vedno pod 50. Mejna vrednost PMI-indeksa 50 namreč pomeni, da je ekonomska aktivnost pri PMI nad 50 pozitivna, pri vrednosti pod 50 pa je gospodarska aktivnost negativna. To pomeni, da še ne moremo biti preveč optimistični.

Vendar je bila vrednost decembrskega indeksa PMI za Slovenijo 40, novembra 34, oktobra 36. Trendi se pomikajo v pravo smer. Za primerjavo: v povprečju je bila vrednost indeksa PMI v prvem polletju lani 52,5, v drugem polletju pa le 38. Takrat so šli trendi že proti recesiji. Vendar se je januarja vrednost indeksa PMI rahlo dvignila.

To je predvsem posledica novih, zlasti izvoznih naročil in s tem večje proizvodnje. Povečujejo se tudi zaloge končnih proizvodov in surovin. Res pa se zaloge v podjetjih konec leta navadno zmanjšajo zaradi bilančnih razlogov.

» **Stabilnost oskrbnih verig bi se morala izboljšati** «

Kako je kaj na slovenskih izvoznih trgih? Kje indeks PMI kaže na to, da se lahko počasi vrne optimizem, kje pa ne? V drugem polletju lani sta bila irski in nizozemski indeks PMI že na 29- in 30-mesečni najnižji ravni. Vendar je bil proti koncu leta v kar nekaj državah EU indeks tudi že na 2- do 4-mesečni najvišji ravni. Ali je tudi slednje lahko dobro znamenje?

Že na začetku februarja je bila objavljena napoved za območje evra, da bo kompozitni indeks PMI (proizvodni in storitveni skupaj) januarja nad vrednostjo 50. Napovedani januarski indeks je bil 50,2, decembrski 49,3. Napoved za storitveni indeks je bila celo 50,7, za proizvodnega 49.

To so najvišje vrednosti v zadnjih šestih do sedmih mesecih. To je dobro znamenje.

Kakšne pa so razmere po posameznih državah?

Na začetku februarja so bile napovedi za proizvodni indeks naslednje. V Franciji, Italiji in na Irskem je bil indeks že višji od vrednosti 50. Pozitivni trend – ob tem, da je PMI še vedno rahlo pod mejo 50 – so imeli tudi na Nizozemskem, v Grčiji, Španiji, Avstriji in Nemčiji. V teh državah je proizvodni indeks PMI na najvišji ravni v zadnjih treh do sedmih mesecih. A v Nemčiji je

vrednost indeksa med temi državami še vedno najnižja, 47.

So v svetu še kakšne države, kjer je indeks PMI že presegel vrednost 50?

Da, to velja za Japonsko in Kanado. Indeks se zvišuje tudi v ZDA. Decembra je bila njegova vrednost 45, napoved za januar je bila 46,5. To je trimesečni vrh. Trend je torej podoben kot v Evropi.

Spomnim se razmer na začetku epidemije, ko smo iz vitke ekonomije zaradi težav z dobavami hitro prešli v »debelo« ekonomijo. Vsi so na veliko polnili skladišča. Koliko so skladišča še polna v primerjavi s časom takoj po epidemiji?

Iz podindeksa se vidi, da smo lani v Sloveniji napolnili skladišča, a na koncu leta so se že malo izpraznila. Zdaj jih spet polnimo. Povečujejo se namreč nova naročila in vrednosti nabav. Skladišča končnih izdelkov za potrošnike pa so se močno izpraznila že od oktobra naprej. Skoraj vsa podjetja so že takrat poročala, da so se zaloge končnih izdelkov zmanjšale.

Na podlagi februarskega in marčevskega indeksa PMI bo vidno, ali gre samo za polnjenje zalog ali pa bo trend trajal in se bo indeks tudi v Sloveniji dvignil nad vrednost 50.

Kakšni pa so v Evropi in svetu trendi po panogah?

Iz objav na začetku januarja je bil globalno za zadnje obdobje največji padec indeksa PMI viden v nepremičninskem sektorju, tako pri naročilih

kot pri proizvodnji in novih naročilih. Najboljši trendi rasti so bili v farmaciji in biotehnologiji. Ta panoga najbolj raste. V avtomobilski panogi so bila opazna značilna nihanja.

Pri tehnološki opreми proizvodnja raste, nova naročila pa so začela upadati. Če se bo ta trend nadaljeval, bo tudi proizvodnja začela upadati. Podobno je v strojogradnji.

»Glavni izziv bo v energetsko intenzivni industriji, zaradi višjih cen energentov.«

Veliko let ste bili v upravi svetovne federacije nabavnih menedžerjev. Pred kratkim je bil na televiziji zanimiv prispevek o tem, kako so cene za ladijski prevoz kontejnerja z Daljnega vzhoda od 2.000 dolarjev pred epidemijo skočile na 15.000 dolarjev in nato zdaj strmoglavile na 3.000 dolarjev. Ali lahko na podlagi indeksa PMI napoveste, kako se bodo gibale cene prevozov, surovin ...?

Skrajnosti so bile pri ladijskih prevozih dejansko še večje. Najnižje cene za omenjeno pot in količino tovora so bile okoli 1.500 evrov, najvišje pa tudi več kot 20.000 evrov.

Nabavniki smo ocenjevali, da se bo trend obrnil že nekje marca ali v drugem četrtletju leta 2022, pa nas je vse presenetila vojna v Ukrajini. Sledili so drastični dvigi cen nekaterih surovin, na primer aluminija, jekla in pšenice, katerih večji proizvajalki sta Ukrajina in Rusija. Še posebej visoki so bili in so še dvigi cen elektrike, zemeljskega plina in nafte.

KAJ JE PMI IN KAKO GA JE TREBA RAZUMETI?

Kaj meri PMI? Indeks PMI se izračuna na podlagi odgovorov anketirancev iz vrst menedžerjev. Vsak anketiranec v anketi navede, ali je prišlo do povečanja, zmanjšanja ali nobene spremembe v naslednjih kategorijah: nova naročila, proizvodnja, zaposlovanje, dobava in zaloge. Ker Združenje nabavnikov Slovenije (ZNS) v Sloveniji izračunava le proizvodni indeks PMI, to seveda velja za predelevalne dejavnosti.

Meja trenda rasti pri 50. Indeks nad 50 pomeni, da se kategorija v primerjavi s prejšnjim mesecem izboljšuje, indeks pod 50 označuje nasprotno. Če je PMI 50, pomeni, da ni nobenih sprememb glede na prejšnji mesec. Kadar indeks raste, raste tudi gospodarstvo.

Meja okrevanja pri 42. Na osnovi PMI lahko predvidevamo prihodnjo raven BDP. Če je vrednost PMI daljše obdobje pod 42, so to lahko prvi znaki recesije. Če je PMI višji od 42 v daljšem časovnem

obdobju, gospodarstvo (BDP) lahko pričakuje okrevanje. Različne ravni PMI med 42 in 50 govorijo o moči okrevanja.

Kako razlagati PMI? Ključnega pomena je stopnja rasti iz meseca v mesec. Vrednost PMI 51 pomeni rast gospodarstva, vendar je ta počasnejša, kot če je vrednost PMI 56.

Kdaj in kje je objavljen PMI?

Indeks PMI je vsak začetek meseca objavljen na spletni strani Združenja nabavnikov Slovenije – <http://www.zns-zdruzenje.si/pmi/o-pmi/>.

Vabilo novim anketirancem. V Združenju nabavnikov Slovenije vabijo vse iz proizvodnih podjetij, ki bi radi sodelovali v anketi in še ne odgovarjajo na ankete PMI, da se pridružijo. Več informacij lahko dobite, če jim pišete na e-poštni naslov info@zns-zdruzenje.si.

Vse je povezano. Napovedi recesije v zadnjih mesecih so povzročile padce cen. Ta hip so zanimiva gibanja pri jeklu. V zadnjem času so njegove cene padale. Zadnji podatki pa spet kažejo na obrat, verjetno zaradi višjih cen energentov in večjega optimizma na globalnih trgih. Cene osnovnih surovin bodo odvisne od dveh dejavnikov. Takšne rasti povpraševanja, kot smo ji bili priča v preteklem obdobju, nekaj mesecev po izbruhu covid-19, ne pričakujem. Toda precej bo odvisno od cen energije. Še posebno močna bo odvisnost cen izdelkov in surovin od gibanja cen energentov pri surovinah in izdelkih, ki za pridobivanje oziroma proizvodno potrebujejo veliko energije. Upamo lahko, da bodo slednje ostale vsaj na istih ravneh, kot so zdaj. Vemo, da poznavalci padca cen energentov na raven izpred energetske krize ne pričakujejo več, tako zaradi rasti cen emisijskih O2 kuponov kot zaradi ukrajinsko-ruske vojne.

Ali se kažejo kakšna večja tveganja pri oskrbovalnih verigah?

Podjetja, ki so se pretežno navezala na države z nizkimi cenami izdelkov ali delovne sile, kot so Kitajska, Vietnam in podobne azijske, afriške ali tudi južnoameriške države, so imela v zadnjih letih, po izbruhu covid-19, velike težave pri oskrbi. Z rahljanjem ukrepov ničelne tolerance do virusa, ki povzroča covid-19, bi se morala stabilnost oskrbnih verig izboljšati. Torej ne bi smelo biti več tako velikih šokov in posledičnih rasti cen. Na srečo se tudi trendi v oskrbi obračajo na bolje. Je pa še vedno priporočljiva strategija podjetij, ki so tesno povezana s tveganimi trgi, da poleg dobaviteljev s tega področja poiščejo dobavitelje bližje – ali v Sloveniji ali pa v bližnjih državah. Mnoga podjetja preverjajo svoje nabavne strategije in kar veliko jih proizvodnje seli nazaj ali bližje svojim proizvodnjam. Na to kaže tudi indeks PMI. Dobavni roki se skrajšujejo, ni več takšnih dvigov cen. Zdaj bo glavni izziv energetska intenzivna industrija, in sicer zaradi cen energentov. To bo še dražilo izdelke v celotni verigi do končnih kupcev, in sicer zlasti v Evropi, ker so cene energije v Ameriki in Aziji ta hip bistveno nižje.

KORISTNE POVEZAVE ZA GLOBALNO SPREMLJANJE PMI

Če ste močno vpeti v globalne tokove, je dobro spremljati naslednje povezave, kjer so objavljene različne informacije na podlagi

podatkov iz indeksov PMI:

Osnovna stran Markit:

<https://www.markiteconomics.com/Public/Release/PressReleases?language=en>

- Global Flash Eurozone PMI®: <https://www.pmi.spglobal.com/Public/Home/PressRelease/b685e13f0aac48db8837186c81986493>
- Po sektorjih: <https://www.pmi.spglobal.com/Public/Home/PressRelease/38af76ba6e004e38b2b0a10551dc5983>
- Jeklo: <https://www.pmi.spglobal.com/Public/Home/PressRelease/9d881fc4776c4f7991c8f3d3af56bc98>
- Global Aluminium Users PMI™: <https://www.pmi.spglobal.com/Public/Home/PressRelease/bf40345c94c346ef9c8f77171ca8feed>
- Global Electronics: <https://www.pmi.spglobal.com/Public/Home/PressRelease/24602134e5114dcaae9a56b53f0d63>

Na začetku vsakega meseca so na strani Markit objavljeni indeksi PMI za več kot 40 držav in so v prvem mesecu po objavi brezplačni.